

Wiał z Wydziału Filologicznego.

**STATUT
POLSKIEJ AKADEMJI
UMIEJĘTNOŚCI**

2-2788

**KRAKÓW
NAKŁADEM POLSKIEJ AKADEMJI UMIEJĘTNOŚCI
1924**

cyfry

A-17838

BIBLIOTEKA
UMCS
LUBLIN

Kult. 4

D. 852 | 58 | 1

STATUT POLSKIEJ AKADEMJI UMIEJĘTNOŚCI

§ 1.

Akademja Umiejętności w Krakowie, która powstała z Towarzystwa Naukowego krakowskiego w roku 1872, nosi od chwili odrodzenia Państwa Polskiego nazwę Polskiej Akademji Umiejętności.

§ 2.

Polska Akademja Umiejętności jest naczelną w Polsce instytucją naukową, powołaną do pielęgnowania wszystkich umiejętności. Jako instytucja narodowa użyteczności publicznej, pozostaje pod opieką władz państwa, w szczególności zaś pod protektoratem Prezydenta Rzplitej Polskiej.

§ 3.

Akademja ma charakter osoby prawnej; przysługuje jej samorząd w granicach niniejszego statutu.

§ 4.

Siedzibą Polskiej Akademji Umiejętności jest Kraków.

Polska Akademia Umiejętności może ustanawiać swych delegatów, tworzyć zakłady i stacje naukowe, bądź w innych miejscowościach Rzplitej Polskiej, bądź poza jej granicami. Do założenia trwałej stacji naukowej poza granicami państwa potrzebne jest zezwolenie Prezydenta Rzplitej.

§ 5.

Polska Akademia Umiejętności ma za zadanie: twórczą pracę naukową w Polsce popierać i ułatwiać; do pracy tej zachęcać, o ile możności ją zespolać i łączyć; gdy potrzeba, nią kierować; o ile podobna, ją nagradzać.

W szczególności:

1) ma za zadanie: owoce polskiej twórczej pracy naukowej utrwalać, zabezpieczać i chronić oraz nauce powszechnej uprzystępniać;

2) W porozumieniu z polskimi Towarzystwami i Instytucjami naukowymi i przy ich współpracownictwie Akademia ma obowiązek: rozpoczynać, organizować i wieść przedsięwzięcia naukowe, które winny być dokonane wspólnymi siłami polskich uczonych;

3) W sprawach naukowych, lub z nauką związek mających, Polska Akademia Umiejętności, ilekroć w interesie nauki uzna za właściwe, ma obowiązek występować wobec władz państwa z przedstawieniami, uwagami lub życzeniami albo też wobec społeczeństwa, publicznie, podnosić swój głos.

Na podstawie upoważnienia Rządu Rzplitej (uchwała Rady Ministrów z 12. maja 1921 nr. prez. 9789) Polska Akademia Umiejętności ma prawo i ma obowiązek reprezentowania nauki polskiej w stosunkach międzynarodowych.

§ 6.

Polska Akademia Umiejętności składa się z trzech Wydziałów:

- a) Wydziału filologicznego,
- b) Wydziału historyczno-filozoficznego,
- c) Wydziału matematyczno-przyrodniczego.

Przedmiotem prac Wydziału filologicznego są nauki filologiczne, językoznawstwo, historia piśmiennictw i historia sztuki.

Przedmiotem prac Wydziału historyczno-filozoficznego są nauki prawnicze, polityczne, społeczne, wszystkie gałęzie historii (prócz wymienionych w poprzedzającym ustępie) i nauki filozoficzne.

Przedmiotem prac Wydziału matematyczno-przyrodniczego są nauki matematyczne i przyrodnicze.

§ 7.

Celem spełnienia zadań Polskiej Akademji Umiejętności odbywają się w jej łonie następujące zebrania:

- a) Walne Zgromadzenia;
- b) Posiedzenia uroczyste publiczne;
- c) Posiedzenia Wydziałów;
- d) Posiedzenia Zarządu;
- e) Posiedzenia Komisyj stałych lub czasowo ustanowionych Komitetów Akademji.

§ 8.

Walne Zgromadzenie jest naczelną władzą Akademji. Do jego kompetencji należy: rozporządzanie majątkiem Akademji, uchwalanie preliminarzy budżetowych oraz zatwierdzanie zamknięć rachunkowych, przyjmowanie fundacyj, zapisów i darowizn, ustanawianie lub związanie zakładów i stacyj naukowych Akademji, uchwalanie ogólnego regulaminu, rozstrzyganie o pracach naukowych, które cała Akademia ma przedsiębrać, i o udziale jej w pracach, do których ma przystąpić łącznie z innymi instytucjami naukowymi, przyznawanie nagród i innych odznaczeń, przyjmowanie i zatwierdzanie sprawozdań Zarządu z czynności Akademji, wybór Prezesa, Wice-Prezesa, Sekretarza Generalnego, Delegata Walnego Zgromadzenia do Zarządu, delegatów Akademji poza Krakowem, wybór Komisji Rewizyjnej, wybory członków Akademji, uchwalanie zmian statutu Akademji, rozstrzyganie wszelkich wogóle spraw, które przedstawione mu zostaną przez Zarząd Akademji.

Wydziały Akademji mogą przedkładać wnioski Walnemu Zgromadzeniu, jeżeli je przedstawiły na piśmie Zarządowi Akademji przynajmniej na sześć tygodni przed datą Walnego Zgromadzenia, na którym wniosek ma być rozważany.

Wnioski członków mogą być przedkładane Walnemu Zgromadzeniu, jeżeli zostały podpisane przynajmniej przez trzech członków czynnych krajowych i przedstawione Zarządowi najmniej na 8 tygodni przed datą Walnego Zgromadzenia.

W Walnych Zgromadzeniach mogą uczestniczyć,

przemawiać i głosować jedynie członkowie czynni krajowi Akademji.

Corocznie odbywają się przynajmniej dwa Walne Zgromadzenia Akademji; ich terminy ustanawia Zarząd, który zawiadamia o nich zawczasu wszystkich członków czynnych krajowych.

§ 9.

Posiedzenie uroczyste publiczne, poświęcone sprawozdaniu z czynności Akademji i uzupełnione odczytem, odbywa się w terminie ustanowionym zawczasu przez Zarząd Akademji, przynajmniej raz w roku.

§ 10.

Każdy Wydział odbywa w ciągu roku przynajmniej 10 naukowych posiedzeń. Przedmiotem posiedzeń naukowych są prace i sprawozdania, w których przedstawione są wyniki oryginalnych badań naukowych. Uczestniczyć w posiedzeniach naukowych mogą wszyscy członkowie Akademji, a także, jako goście, nie należące do Akademji osoby za zezwoleniem Dyrektora Wydziału. Członkowie Akademji mogą przedstawiać osobiście prace, których są autorami lub współautorami. Prace nieczłonków przedstawiają bądź referenci, wyznaczeni przez Dyrektora z pośród członków Akademji, bądź też Sekretarz Wydziału. Po porozumieniu się referentów z Dyrektorem Wydziału, autor, nie będący członkiem Akademji, może przedstawić osobiście pracę swoją na naukowem posiedzeniu Wydziału.

§ 11.

Wydziały Akademji odbywają, prócz naukowych, posiedzenia administracyjne. Posiedzenia administracyjne Wydziałów dzielą się na a) zwyczajne b) ścisłe.

a) Zwyczajne posiedzenia administracyjne Wydziałów, zwoływane przez Dyrektora w miarę potrzeby, są poświęcone sprawom bezpośrednio związanym z naukową działalnością Wydziału i jego Komisyj oraz Zakładów, jak np. przyjmowanie przedstawionych prac do wydawnictw, sposób ich ogłaszania, organizacja wydawnictw, sprawozdania Sekretarzy z ich postępu, sprawozdania Komisyj z ich prac, konkursy, nagrody, organizacja przedsięwzięć naukowych Wydziału i sprawozdania z takich przedsięwzięć, stosunki z innymi instytucjami naukowymi w zakresie czynności Wydziału. W bieżących posiedz. adm. Wydziałów mogą brać udział, przemawiać i głosować wszyscy członkowie Wydz.

b) Do kompetencji posiedzeń administracyjnych ścisłych należą sprawy finansowe i budżetowe, wybory członków, Dyrektora, Sekretarzy, wszelkie wogóle wybory i nominacje, oraz inne sprawy administracyjne, według uznania Dyrektora wymagające rozbioru i decyzji ścisłego posiedzenia Wydziału. W ścisłych posiedzeniach administracyjnych uczestniczyć mogą wyłącznie członkowie czynni krajowi danego Wydziału. Takie posiedzenia odbywa każdy Wydział przynajmniej dwa w ciągu roku; w miarę potrzeby, według uznania Dyrektora, odbywa ich więcej.

§ 12.

Dla badań i prac specjalnych w zakresie swoich czynności, może każdy Wydział ustanawiać Komisje i Komitety stałe lub czasowe. Komisje składają się z członków Akademji, którzy do nich przystępują, oraz współpracowników, to jest osób, nie należących do Akademji, przedstawionych przez Komisje, a zatwierdzonych przez Wydział.

§ 13.

Językiem urzędowym czynności i wydawnictw Akademji jest język polski.

Dla zagranicznych uczonych Akademia wydaje sprawozdania, w których urzędowym językiem jest język francuski, prace zaś mogą ukazywać się w języku angielskim, francuskim, łacińskim, niemieckim lub włoskim.

Ogłoszenie pracy w obcym języku w innych wydawnictwach Akademji może nastąpić na przedstawienie odpowiedniego Wydziału za zgodą Zarządu Akademji.

§ 14.

Akademia składa się z członków czynnych krajowych, z członków czynnych zagranicznych, z członków korespondentów krajowych i z członków korespondentów zagranicznych.

Liczba członków na każdym Wydziale nie może przenosić

27 członków czynnych krajowych,

27 członków czynnych zagranicznych,

32 członków korespondentów krajowych,

14 członków korespondentów zagranicznych.

Członkami czynnymi krajowymi lub korespondentami krajowymi mogą być wybitni uczeni i badacze oraz, wyjątkowo, inni mężowie, których twórczość duchowa przyniosła chlubę Narodowi Polskiemu; muszą oni posiadać prawo obywatelstwa polskiego.

Zagranicznymi członkami Akademji, czynnymi lub korespondentami, mogą być znakomici uczeni zagraniczni.

Kobiety mogą również być członkami Akademji.

Członek krajowy, który utracił obywatelstwo polskie, przechodzi do tej samej kategorii członków zagranicznych i naodwrot. Gdyby nie było miejsc opróżnionych w kategorii, do której przenosi się członek, będzie on uważany za nadliczbowego do chwili utworzenia się wakansu.

§ 15.

Członkowie czynni krajowi mają prawo udziału w Walnych Zgromadzeniach, w posiedzeniach naukowych wszystkich Wydziałów i Komisyj, w administracyjnych posiedzeniach, zarówno zwyczajnych jak ścisłych, własnego Wydziału; mają prawo czynnego i biernego wyboru na wszystkie istniejące w Akademji godności. Przyjmując wybór na członka zobowiązują się do udziału w pracach i czynnościach Akademji i do popierania jej dążeń i zamiarów.

Członkowie czynni zagraniczni mają prawo udziału w posiedzeniach naukowych wszystkich Wydziałów i Komisyj oraz w zwyczajnych posiedzeniach administracyjnych własnego Wydziału. Te same prawa mają członkowie korespondenci krajowi i zagraniczni.

§ 16.

Każdy Wydział może przybierać do swego grona członków innych Wydziałów, którzy zasiadają w nim jako członkowie nadliczbowi z temi samemi prawami, jakie przysługują innym członkom Wydziału odpowiedniej kategorii. Wybór członka przybranego odbywa się według przepisów, zawartych w § 17-ym.

§ 17.

Kandydatów na członków Akademji wybierają odpowiednie Wydziały w sposób następujący. Przynajmniej trzech członków czynnych krajowych Wydziału przedstawia ich na piśmie najpóźniej do 15 października każdego roku; jeżeli przedstawienie opiera się na wyjątkowym postanowieniu § 14 ustęp 3, musi być podpisane przynajmniej przez sześciu członków czynnych krajowych Wydziału. O wniesionych w terminie propozycjach Sekretarz Wydziału zawiadamia członków czynnych krajowych Wydziału. Na najbliższym administracyjnym ścisłym posiedzeniu, bezpośrednio poprzedzającym Walne Zgromadzenie, odbywa się tajne głosowanie. Do ważności wyboru potrzebna jest obecność przynajmniej połowy należących do Wydziału członków czynnych krajowych i większość głosów, wynosząca przynajmniej $\frac{3}{4}$ liczby głosów oddanych.

§ 18.

Wyboru członków dokonywa Walne Zgromadzenie. W tym celu o wybranych przez Wydziały kandydatach Zarząd zawiadamia członków czynnych krajowych na najbliższym po wyborze Wydziału Walnym Zgromadzeniu, następne zaś Walne Zgromadzenie głosuje nad propozycjami Wydziałów. Do wyboru potrzeba obecności przynajmniej połowy członków czynnych krajowych Akademji oraz większości wynoszącej przynajmniej $\frac{2}{3}$ głosów oddanych. Głosowanie jest tajne.

Wybór członka zagranicznego, bądź czynnego, bądź korespondenta, wymaga zatwierdzenia Prezydenta Rzplitej Polskiej.

Nazwiska wybranych członków krajowych oraz

zatwierdzonych członków zagranicznych są podawane do wiadomości powszechnej na posiedzeniu uroczystem publicznem.

§ 19.

Zarząd Akademji składa się z Prezesa Akademji, z jej Wiceprezesa, z Sekretarza Generalnego, z Delegata Walnego Zgromadzenia i z Dyrektorów i Sekretarzy Wydziałów.

Zarząd prowadzi sprawy Akademji, kieruje stosunkami Akademji z Rządem Państwa i jego władzami, z polskimi i zagranicznymi Instytucjami Naukowymi, przygotowuje obrady Walnego Zgromadzenia i wykonuje jego postanowienia, czuwa nad działalnością i czynnościami wszystkich Komisyj, Komitetów, Zakładów i Stacyj Akademji; nie wkraczając w naukowe atrybucje Wydziałów, dopomaga ich pracy ze stanowiska administracyjnego i finansowego, rozstrzyga wogóle o wszystkich sprawach, prócz tych, które oddaje do decyzji Wydziałom lub przedkłada Walnemu Zgromadzeniu.

§ 20.

Prezesa Polskiej Akademji Umiejętności wybiera Walne Zgromadzenie na lat pięć w tajnem głosowaniu z pośród członków czynnych krajowych, bezwzględna większością głosów. Wybór Prezesa Akademji wymaga zatwierdzenia Prezydenta Rzplitej Polskiej.

Wiceprezesa P. Ak. Um. wybiera Walne Zgromadzenie na lat 5 z pośród członków czynnych krajowych, bezwzględna większością głosów w głosowaniu tajnem.

Sekretarza Generalnego Polsk. Akad. Um. wybiera Walne Zgromadzenie na lat 5 z pośród członków czyn-

nych krajowych, bezwzględną większością głosów, w głosowaniu tajnem.

Wybór Wiceprezesa i Sekretarza Generalnego wymaga również zatwierdzenia Prezydenta Rzplitej Polskiej.

Delegata do Zarządu wybiera Walne Zgrom. z pośród członków czynnych krajowych również na lat 5 bezwzględną większością głosów w głosowaniu tajnem.

§ 21.

Prezes Pol. Akademji Umiejętności reprezentuje Akademię na zewnątrz, przewodniczy na jej Walnych Zgromadzeniach oraz na posiedzeniach Zarządu, czuwa nad porządkiem i zachowaniem statutu we wszystkich czynnościach Akademji.

Wice-Prezes P. Ak. Um. zastępuje Prezesa. W razie potrzeby Zarząd może powołać na zastępcę wiceprezesa jednego z Dyrektorów Wydziałów.

Sekretarz Generalny P. Ak. Um. prowadzi korespondencję P. Ak. Um., redaguje sprawozdania publiczne z czynności, układa preliminarze budżetowe i sporządza zamknięcia rachunkowe, prowadzi protokoły Walnych Zgromadzeń i posiedzeń Zarządu, kieruje biurem Akademji, jej buchalterją i kasą, czuwa nad wszystkimi czynnościami Zakładów Akademji, przygotowuje obrady Zarządu i wykonywa jego uchwały, kieruje wogóle tokiem spraw administracyjnych i finansowych Akademji.

Sekretarzowi Generalnemu podlegają wszyscy urzędnicy i funkcjonariusze Pol. Akademji Umiejętności.

Delegat Walnego Zgromadzenia do Zarządu zastępuje Sekretarza Generalnego w razie potrzeby i pomaga mu w pełnieniu obowiązków.

§ 22.

Dyrektorowie przewodniczą na posiedzeniach Wydziałów i czuwają nad całością ich naukowych i administracyjnych czynności.

Każdy Wydział wybiera Dyrektora na trzy lata z grona swoich członków czynnych krajowych, większością bezwzględną głosów tajnych.

§ 23.

Każdy Wydział wybiera na trzy lata Sekretarza lub, jeżeli uzna za potrzebne, dwóch Sekretarzy, z grona swoich członków czynnych krajowych, bezwzględną większością głosów tajnych.

Do obowiązków Sekretarzy należy prowadzenie protokołów posiedzeń Wydziału oraz całej jego korespondencji, kierowanie biegiem wszystkich wydawnictw Wydziału i czuwanie nad ich regularnem ukazywaniem się i poprawnością.

§ 24.

Każda Komisja stała P. Ak. Um. wybiera swego Przewodniczącego większością bezwzględną z pośród należących do niej członków krajowych, bądź czynnych, bądź korespondentów; w taki sam sposób wybiera jednego lub dwóch zastępców Przewodniczącego, Sekretarza zaś z grona członków lub współpracowników z poza Akademji przybranych (§ 12).

Okres czynności Przewodniczących Komisyj, ich Zastępców oraz Sekretarzy Komisyj trwa trzy lata.

W miastach polskich, w których mieszka znaczniejsza liczba członków Akademji, mogą być tworzone oddziały Komisyj; ich przewodniczącymi mogą być

członkowie Akademji krajowi, bądź czynni, bądź korespondenci, wybierani na trzy lata przez osoby należące do miejscowego oddziału.

§ 25.

Celem utrzymania ściślejszej łączności z członkami, mieszkającymi w miejscowościach leżących w granicach Rzplitej Polskiej, Walne Zgromadzenie może ustanawiać Delegatów Pol. Ak. Um., przez których, w razie potrzeby, Zarząd porozumiewa się z członkami, udziela im wiadomości o toku spraw Akademji i zasięga ich opinji. Wybiera ich, co trzy lata, na wniosek Zarządu, większością bezwzględną. Walne Zgromadzenie, z pośród członków krajowych czynnych.

§ 26.

Majątek Akademji składa się:

- a) z ruchomości i nieruchomości, przeznaczonych na ogólne cele Akademji,
- b) z majątku, przeznaczonego na cele specjalne, którego używa się w myśl wskazówek ofiarodawcy.

§ 27.

Dochody Akademji, przeznaczone na cele ogólne, składają się:

- a) z dochodów od jej majątku, przeznaczonego na cele ogólne,
- b) z przyznanego na ten cel uposażenia państwowego.

Wszelkie inne dochody Akademji, o ile nie mają specjalnego przeznaczenia, wpływają do funduszu zapasowego.

§ 28.

Wydatki Akademji określa preliminarz, który co-rocnie uchwała Walne Zgromadzenie.

Po potrąceniu wydatków wspólnych połowę dochodów przeznaczają się dla Wydziału matematyczno-przyrodniczego i jego Komisji, a połowę dla dwóch innych Wydziałów i ich Komisji w równych częściach.

Funduszem zapasowym rozporządza na wniosek Zarządu Walne Zgromadzenie.

§ 29.

Z użycia wszelkich funduszy Zarząd Akademii składa corocznie rachunek Walnemu Zgromadzeniu, a odpowiednio sprawozdanie będzie corocznie ogłaszane drukiem.

§ 30.

Gdyby w przyszłości Akademia z jakiegokolwiek powodu rozwiązana być miała, w takim razie majątek jej przechodzi jako depozyt w ręce Rządu Polskiego, który nim nie może rozporządzać inaczej, jak tylko oddając go w ręce powołanej do życia, przy spółdzielni ówczesnych członków czynnych Akademii, analogicznej Instytucji.

Wszystkie zobowiązania, związane ze specjalnymi funduszami, ciężące na Akademii, przechodzą tem samem na Rząd Polski czy też na Instytucję, powołaną do życia w miejsce Akademii.

§ 31.

Zmiana niniejszego statutu wymaga:

- a) uchwały Walnego Zgromadzenia, powziętej większością przynajmniej $\frac{2}{3}$ głosów oddanych, przy udziale w głosowaniu przynajmniej połowy członków czynnych krajowy
- b) zatwierdzenia Rządu.

BIBLIOTEKA U. M. C. S.

Nie pożyczają się do domu

Biblioteka Uniwersytetu
M. CURIE-SKŁODOWSKIEJ
w Lublinie

1717838